

Додаток до МЕМУ № 8-2007

Аграрний сектор України потребує надійної інформаційної системи

Баланс попиту та пропозиції пшениці, млн.. т

Відсутність надійної офіційної статистики є однією з головних проблем аграрного сектору та харчової промисловості України. Цей факт суттєво шкодить продуктивності та ефективності аграрного виробництва та доходам у секторі. Також інформація про субсидії (хто, що та скільки отримує) в Україні не прозора, що збільшує ризик корупції. Сьогодні надійна та доступна інформаційна система на основі сучасних технологій коштує не дорого і, за політичної підтримки, Україна могла б легко використати міжнародну допомогу для запровадження таких основних інформаційних систем:

- A) Ринкова інформаційна система,
- B) Господарча інформаційна система,
- C) Фіскальна інформаційна система.

Ринкова інформаційна система: Очевидним прикладом тут є нестача офіційної статистики про співвідношення попиту та пропозиції зернових. За таких умов Уряду набагато легше приймати рішення на власний розсуд, як наприклад, це трапилось із запровадженням мінімальних цін та квот на експорт зернових на початку липня 2007 р. В Україні існує кілька приватних інформаційних агентств, оцінки балансів попиту та пропозиції яких різняться (див. Таблицю) і дуже важко надати перевагу певному джерелу. Також невідомо чи спроможний український Уряд на таке, оскільки Міністерство аграрної політики ніколи вчасно не видавало баланси попиту та пропозиції за маркетинговий рік, по кожній зерновій культурі. Проте майже всі розвинуті країни надають таку інформацію за міжнародними стандартами. Одним з визнаних світових стандартів є формат Департаменту сільського господарства США (USDA), що викладає у вільному доступі інформацію про баланси попиту та пропозиції майже всіх країн світу (в тому числі й України). Запровадження цієї моделі в Україні мінімізувало б ризик продовольчих дефіцитів, небажаних втручань з боку держави та політичних маніпуляцій.

Господарча інформаційна система: Оскільки Україна взяла курс на вступ до ЄС, то рано чи пізно потрібно буде запроваджувати Мережу обліку даних аграрних підприємств (FADN), інформаційну систему про сільськогосподарську діяльність, використовувану у всіх 27 країнах-членах ЄС. Вона знаходиться у вільному доступі та містить інформацію про доходи, продуктивність та динаміку різних типів агропідприємств. Ця система базується на типових господарствах в окремих регіонах. Технічні показники, а також фінансова інформація цих господарств збирається, обробляється, аналізується та поширюється. Дослідники та аналітики використовують описану цю базу даних для вивчення окремих питань аграрної політики. Урядовці шукають тут аргументи для дискусій щодо аграрної політики та інформування широкого загалу про стан справ у секторі.

Фіскальна інформаційна система: Третьою складовою рекомендацій буде статистика субсидій господарствам. Нещодавно започаткований сайт www.farmsubsidy.org може бути прикладом для України. На цьому сайті у вільному доступі можна отримати детальну інформацію про те, хто отримує субсидії і в яких обсягах. Сайт охоплює більшість країн ЄС-27 і підтримується Європейською Комісією. Така система суттєво б покращила фіскальну прозорість та відповідальність в аграрному секторі та харчовій промисловості.

Інформація – цінний ресурс. У всьому світі беззаперечним є той факт, що інформація є одним з вирішальних факторів підвищення ефективності та продуктивності господарювання та отримання доходів. Тому, тут Уряд може підтримати сектор за помірних витрат.

	2007/08 MY, F	2006/07 MY	2005/06 MY
Оцінки УкрАгроКонсалт			
Поч.. запаси	1.9	2.0	1.3
Площа, млн.. га	6.0	5.2	6.5
Врожай	13.3	13.8	17.9
Імпорт	0.0	0.0	0.0
ПРОПОЗИЦІЯ	15.2	15.8	19.2
Харч. пром-ть	5.7	5.8	5.8
Корма	3.4	3.5	3.0
Насіння	1.2	1.2	1.1
Експорт	2.1	3.1	6.5
Втрати	0.6	0.8	0.9
ПОПИТ	13.0	14.4	17.2
Кінцеві запаси	2.2	1.4	2.0

	Оцінки USDA		
Поч.. запаси	2.2	2.4	2.6
Площа, млн.. га	6.0	5.5	6.6
Врожай	13.0	14.0	18.7
Імпорт	0.0	0.0	0.0
ПРОПОЗИЦІЯ	15.2	16.5	21.4
Харч. пром-ть та насіння	9.4	9.4	9.6
Корма	2.1	2.1	2.9
Експорт	1.5	2.8	6.5
ПОПИТ	11.5	11.5	12.5
Кінцеві запаси	2.2	2.2	2.4

Джерело: УкрАгроКонсалт; USDA; F – прогноз; MY – маркетинговий рік

Автори:
Олег Нів'євський
Хайнц-Вільгельм Штрубенхоф
Інститут економічних досліджень
і політичних консультацій

Квартальні тенденції

Національні рахунки**		II 04	04	IV 04	I 05	II 05	III 05	IV 05	I 06	II 06	III 06	IV 06	I 07
ВВП	млрд. грн.	78,6	99,4	100,1	84,3	97,5	119,4	123,6	105,4	124,1	150,4	157,7	133,1
Реальний ВВП	% дпр	12,7	14,3	9,1	4,9	3,4	1,4	1,7	4,1	6,8	6,9	9,5	8,0
Споживання домогосподарств (реальне)	% дпр	18,0	9,7	12,5	14,3	17,7	17,0	17,1	20,2	18,2	11,8	9,9	14,7
Споживання сектору держ. управління (реальне)	% дпр	1,3	3,9	0,9	6,1	0,0	1,0	4,0	9,6	5,8	5,8	1,0	0,8
Валове нагромадж. осн. капіталу (реальний)	% дпр	22,6	23,8	16,8	-2,3	-0,5	0,2	0,3	19,9	19,3	17,9	18,3	24,4
Експорт тов/посл (реальний)	% дпр	21,1	14,3	11,7	-0,6	-14,0	-12,7	-15,5	-14,9	-9,6	3,2	1,0	4,9
Імпорт тов/посл (реальний)	% дпр	10,9	7,2	8,7	2,8	3,2	3,9	-0,9	10,7	0,9	8,3	6,4	12,9
Сільське госп., мислив., ліс. госп. (реальна)*	% дпр	0,2	35,6	11,3	5,8	8,3	2,6	-7,2	3,8	2,8	-5,6	8,1	4,8
Обробна пром. (реальна)*	% дпр	15,0	9,9	6,9	7,0	1,8	-1,1	2,0	-1,5	6,1	7,3	7,2	15,0
Будівництво (реальна)*	% дпр	23,3	11,9	23,3	-8,4	-11,3	-8,5	-7,5	0,1	0,8	1,4	4,2	13,3
Торгівля, ремонт (реальна)*	% дпр	17,4	13,9	2,5	-2,1	-10,7	-11,7	-11,9	6,2	16,4	20,0	21,9	14,3
Транспорт (реальна)*	% дпр	14,9	12,5	6,4	6,6	5,7	2,8	7,8	4,9	7,7	9,4	5,3	7,0
Платіжний баланс													
Сальдо рахунку поточних операцій	млрд. дол. США	2,3	2,1	1,1	1,6	0,6	0,4	-0,1	-0,7	-0,4	0,5	-1,4	1,3
Сальдо рахунку поточних операцій	% від ВВП	15,8	11,0	5,7	10,1	3,2	1,7	-0,4	-3,7	0,0	1,7	-4,3	5,0
Баланс товарів	млн. дол. США	1552	774	482	1020	-236	-1131	-788	-1288	-876	-769	-2022	-1753
Баланс послуг	млн. дол. США	198	749	157	188	392	1035	191	176	401	885	347	50
Поточні трансферти	млн. дол. США	758	720	623	626	694	745	780	616	782	846	910	789
Прямі іноземні інвестиції	млн. дол. США	614	420	344	247	365	477	6474	662	1410	1602	1258	1162
Портфельні інвестиції	млн. дол. США	149	1313	156	397	923	90	1347	0	-264	364	3350	1818
Валові золотовалютні резерви	млрд. дол. США	9,6	12,1	9,5	12,0	13,1	14,3	19,4	17,3	17,6	19,1	22,3	23,5
Обмінний курс, грн./дол. США	середнє	5,33	5,31	5,31	5,30	5,10	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05
Бюджет													
Доходи зведеного бюджету	% від ВВП	26,9	26,3	25,9	32,1	32,1	31,5	31,6	31,2	31,7	31,9	32,8	33,3
Податок на доходи фіз. осіб	% від ВВП	4,1	3,8	3,8	4,3	4,4	3,9	4,1	4,4	4,6	4,1	4,1	5,1
Податок на прибуток підприємств	% від ВВП	4,0	4,1	6,1	4,8	5,9	5,3	5,5	3,4	4,6	4,3	6,7	3,8
Податок на додану вартість	% від ВВП	5,7	5,1	4,1	8,6	9,2	7,9	7,9	9,2	9,2	9,7	9,3	10,4
Акцизні збори	% від ВВП	2,1	2,0	1,8	2,0	2,0	2,0	1,9	1,8	1,7	1,5	1,5	1,8
Видатки зведеного бюджету	% від ВВП	26,5	26,8	35,2	28,3	36,4	28,1	33,3	30,9	32,8	29,4	36,6	28,4
Поточні видатки	% від ВВП	22,7	21,7	27,2	26,5	33,6	24,0	28,9	28,9	29,7	24,9	29,2	26,9
Капітальні видатки	% від ВВП	3,8	5,1	8,0	1,8	2,7	4,1	4,23	1,9	3,2	4,5	7,4	1,6
Дефіцит зведеного бюджету	% від ВВП	0,4	-0,5	-9,3	3,7	1,0	-5,0	-1,8	-0,4	1,1	-2,4	4,0	-4,8
Надходження від приватизації	% від ВВП	3,7	3,5	1,0	0,2	0,6	0,6	4,9	0,1	0,1	0,1	0,1	0,5
Ринок праці													
Середня зарплата (реальна)	% дпр	17,8	13,2	15,3	15,0	19,0	19,6	26,4	23,8	22,6	18,8	11,3	11,5
Доходи домогосподарств (реальні)	% дпр	13,0	9,9	16,5	24,0	28,0	19,4	18,9	22,1	18,6	20,3	16,3	11,1
Рівень безробіття (за методологією МОП)	%	8,3	8,1	8,7	8,7	7,1	5,2	7,8	7,9	6,8	6,4	6,8	7,4
Банківський сектор													
Грошовий агрегат M0	% дпр	25,6	37,1	27,9	28,2	39,1	31,1	42,2	36,2	25,3	25,3	24,5	22,9
Грошовий агрегат M2	% дпр	44,8	51,5	32,3	38,9	37,4	31,3	53,9	39,2	36,6	36,6	34,3	38,6
Вклади населення в нац. валюті	% дпр	67,3	67,9	26,2	28,3	31,6	30,4	90,8	54,6	41,1	41,1	37,3	50,7
Вклади населення в ін. валюті	% дпр	61,7	55,2	54,3	51,8	45,4	46,4	59,1	54,5	66,2	66,2	57,5	52,3
Кредити комерційних банків в нац. валюті	% дпр	52,1	44,3	29,4	28,3	32,6	43,4	58,7	59,8	53,7	53,7	52,3	52,4
Кредити комерційних банків в іноз. валюті	% дпр	56,2	43,5	32,2	33,1	36,8	47,1	66,3	72	82,1	82,1	95,4	98,9
Довгострокові кредити комерційних банків	% дпр	102,7	82,7	57,1	49,5	53,0	70,1	84,6	87,6	86,7	86,7	79,5	84,1
Довгострокові кредити комерційних банків	% від загальн.	49,3	50,9	54,2	54,4	56,1	59,7	61,8	63,1	63,4	63,4	64,9	65,8
Середня процентна ставка за кредитами в нац. валюті	% річних	16,6	17	17,6	17,0	15,4	15,4	16,4	15,8	15,5	15,5	15,1	14,0
Середня процентна ставка за кредитами в іноз. валюті	% річних	12,1	12,6	12,2	12,1	11,0	11,3	11,7	11,5	11,3	11,3	11,5	11,5

Джерела: Національний банк України, Державний комітет статистики, Державне казначейство, Міністерство фінансів, розрахунки ІЕД

* зміна доданої вартості

** попередні дані за 2006 рік

^e попередні дані

Примітки:

дпр до попереднього року

щ.р. щороку